

**INFORMATIKA DARSLARIDA MADANIY DIDAKTIK MUHITNI
SHAKLLANTIRISH - DOLZARB PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA**

Fayzullayev Jamshidjon Jonizokovich

Renessans ta’lim Universiteti

Iqtisodiy va kompyuter ilmlari fanlari kafedrası o’qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7944250>

Annotatsiya. Maqolada axborot ko’lamining globallashuvi jarayonida yosh avlodni manan yetuk barkamol shaxs sifatida shaxs kamol topishida informatika darslarida madaniy didaktik muhitni dars jarayonida shakllantirish pedagogik muammo sifatida qaralgan. Uni bartaraf etish omillari ko’rsatilgan.

Tayanch so’zlar: informatika, axborot, internet, ma’naviy bo’shliq, axborot xavfsizligi

Hozirgi raqamli bir jamiyatni axborot resurslaridan foydalanishsiz tasavvur qilib bo’lmaydi. Bizga ma’lumki, uning ta’lim jarayonidagi asosiy maqsadi ta’lim olishni intensivlashtirish inson omiliga bog’liq bo’lmagan ma’lumotlarni qisqa vaqt ichida topib foydalanish imkonini beruvchi yordamchi vosita bo’lishi kerak aslida ammo guvohi bo’layotganimiz axborotlashtirishning ortishi bilan ta’lim sifati pasayib ketmoqda. O’quvchilarimizning matematik bilimlarini pasayishidan tortib deyarli tabiiy fanlarimizning barchasidan uy vazifa va topshiriqlarni internetdan tayyor holatda ko’chirib texnika qo’liga aylanib bormoqda(znaniya.com.) Ikkinchi tomondan esa tarmoq loyihalari, masofaviy fan olimpiadalari yoki internet musobaqalarida qatnashishdek ijobiy imkoniyatlari ham bor. Bizga ma’lumki madaniy muhit ikki keng sohaga tarmoqlangan holda madaniy pedagogik va madaniy didaktik muhitni tashkil etish kompetensiyasiga bog’liqdir. Ammo madaniy pedagogik muhitni(maktab, oilaviy, sinfda ma’naviyat soatlarida) to’g’ri tashkil etilmayotganligi natijasida internetdan to’g’ri foydalana olish kompetentligini shakllantirsak internet musobaqalarida ishlashni o’zlashtirgan maktab o’qituvchilari ota-onalar bilan olib borayotgan ta’lim ishlari to’g’risida va farzandining internetda ishlashiga yozma rozilik olishi hamda o’quvchilarni kompyuter va tarmoq resurslaridan foydalangan holda ba’zi uy vazifalarini o’quv tadqiqotlarini birgalikda bajarishga yaqindan hamkorlik qilishlari kerak.Ushbu faoliyat maktab o’quvchilarining kompyuterda va internetda ishlashda etiborini alohida mualliflik huquqiga rioya qilish zarurligiga qaratadi. Maktab o’quvchilarining internetdan foydalanib yangi bilimlarni olishi, shaxsiy muhim ijtimoiy aloqalarini o’rnatishi, ularni kasbiy o’z-o’zini tayyorlashga oid darajasini oshirish uchun ularda axborot madaniyatini qadriyatli ta’lim bilan bog’lash bugungi dolzarb muammolardan biri sanaladi.

Global tarmoq ta’lim tizimi uchun ochib beradigan noyob imkoniyatlar bilan birga g’ayrioddiy imkoniyatlar bilan to’la. Bu xavf kompyuterning o’zida emas, balki kirish hamma uchun ochiq bo’lgan tarmoqlarda joylashgan ma’lumotlardadir. O’quvchilarimizning intellektual va axloqiy rivojlanishiga, aqliy va jismoniy sog’ligiga ta’sir qiluvchi butunjahon internet tarmog’ining ma’lumotlaridan o’quvchilarimiz bilib-bilmay tobora ko’proq foydalanishmoqdalar.O’quvchilar uchun axborot xizmatlarini ko’rsatuvchi portallarni ba’zi bir ishlab chiquvchilar foydalanuvchilarning axborot xavfsizligingizni ta’minlash uchun taqdim etilgan xizmatlar bilan ishlashda foydalanishingiz kerak bo’lgan qoidalarni e’lon qilishi zarur, masalan:“Internetda kimdir sizni bezovta qilsa yoki xohlasa, kattalarga ayting yoki jinsiy aloqa haqida gapirgan har bir kishi bilan aloqani darhol to’xtating yoki siz haqingizda ma’lumot olish (ism, yosh, bo’y va o’lcham, fotosuratlar, manzili, oilasi haqidagi ma’lumotlar)” va boshqalar.

Ammo mavzuga to'g'ridan-to'g'ri qiziqish muhim o'rin egallagan balog'atga o'tish davridagi ma'lumotni idrok etish xususiyatlari, uning hissiy rangi, irratsional fikrlashning ustunligi ko'p hollarda o'quvchilarimizga jiddiy qarashga imkon berishi zarur. Buning uchun biz madaniy muhitning ikkinchi yo'nalishiga madaniy didaktik muhitni to'g'ri tashkil etishimiz kereak, o'z navbatida bu informatika darslarida ta'lim mazmunida, o'quv materiallarida, bevosita o'quv jarayonida nostandart topshiriqlar, amaliy-tadqiqot ishlarida, o'quvchilarga ta'sir ko'rsatadigan har bir o'quv materialida o'z ifodasini topishi zarur.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, farzandlarimizda kelajakka ishonch, chuqur mantiqiy fikrga ega, sotsiamadaniy darajasi rivojlangan avlodni qalbi va ongida sog'lom madaniy pedagogik muhit bilan bir qatorga uzviy ravishda har bir fanning madaniy didaktik muhitini ta'lim mazmuni orqali o'quvchi ongigga singdirishimiz zarur. Zero, kelajak avlod madaniyatiga qarshi yo'naltirilgan bir qarashda arziyasdek ko'ringan nano o'lchamidagi axborot global tusga aylanib borishi mumkin

REFERENCES

1. Umarova N. Axborot xavfsizligi: muammo va yechimlar.-T.: «Akademiya», 2008. – 32 b.;
2. Samarov R.S. Xavfsizlikning metodologik asoslari.- T.: «Akademiya», 2010. – 172 b.;
3. Otamuratov S. Globallashuv va milliy-ma'naviy xavfsizlik.T.: «O'zbekiston», 2013. – 456 b.;